

Św. Augustyn: trudna droga do nawrócenia

«Stworzyłeś nas jako skierowanych ku Tobie. I niespokojne jest serce nasze, dopóki w Tobie nie spocznie» (Wyznania I, 1)

Augustyn urodził się 13 listopada 354 r. w Tagaście (obok Suk Ahras w Algierii), w rodzinie urzędnika państwowego Patrycjusza. Matka Augustyna, św. Monika, pochodziła z rodziny o tradycji chrześcijańskiej i bardzo pragnęła, by jej syn przyjął chrzest. Pragnienie to spełniło się jednak dopiero po 33 latach. Na rozwoju Augustyna niewątpliwie zaciążył fakt, że ojciec i matka różnili się co do wiary i przekonań odnośnie do spraw decydujących o losach człowieka. Przez to Augustyn przez wiele lat pozostawał rozdarty między wpływem matki i ojca. Jako młodzieniec Augustyn żył swobodnie. Lubił zabawy, dobre jadlo i picie. Trudny okres dojrzewania, dużo wolnego czasu i pogańskie zwyczaje sprawiły, że po pierwszych studiach w Tagaście (do roku 366) i w Madurze (366-370) udał się na dalsze kształcenie do Kartaginy, metropolii Afryki Północnej, i tam związał się z kobietą. Z tego związku po pewnym czasie urodził się syn Adeodatus (z łac. "dany od Boga"). Augustyn żył z tą dziewczyną przez 15 lat. Igrzyska, cyrk, walki gladiatorów, teatr - to był jego ulubiony żywioł. Pod wpływem lektury klasyków rzymskich

Augustyn wpadł w sceptycyzm racjonalistyczny. Zaczął szukać prawdy. Biblia wydawała mu się prostacka, bo jej łacińskie tłumaczenia były wówczas nie zawsze udane. Za problemami filozoficznymi poszły i wątpliwości religijne. W tym czasie wstąpił do sekty manichejskiej, do której wciągnął go tamtejszy biskup, imponując mu wymową i odczytaniem. Jego matka, św. Monika, nie zrażając się trudnościami, modliła się o nawrócenie syna. Obawiając się o niego, jeździła za nim do Kartaginy, Rzymu i Mediolanu. Pewien biskup prorokował: "Matko, jestem pewien, że syn tyłu łez musi powrócić do Boga". W 374 roku Augustyn powrócił do Tagasty, gdzie otworzył własną szkołę gramatyki. Po dwóch latach zamknął ją jednak i udał się do Kartaginy, gdzie otworzył szkołę retoryki (376). Miał wtedy 22 lata. Po 7 latach udał się do Rzymu, gdzie także założył swoją szkołę (383). Tu dowiedział się, że w Mediolanie poszukują retora. Natychmiast tam się zgłosił (384). W Mediolanie zetknął się ze św. Ambrożym, który był wówczas biskupem tego miasta. Augustyn zaczął słuchać jego kazań. Wielki biskup zaimponował mu wymową i głębią przekazywanej treści. Niedługo potem przyszło uderzenie łaski Bożej (386). Pewnego dnia Augustyn wziął do ręki Listy św. Pawła Apostoła. Przypadkowo otworzył fragment Listu do Rzymian: "Żyjmy przyzwoicie jak w jasny dzień: nie w hulankach i pijatykach, nie w rozpuszczeniu i w wyuzdaniu, nie w kłótni i zazdrości. Ale przyobleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa, i nie troszczcie się zbyt o ciało, dogadzając żądom" (Rz 13, 13-14). Jak pisze w swoich *Wyznaniach*, Augustyn poczuł nagle jakby strumień silnego światła w ciemnej nocy swojej duszy. Zrozumiał sens swojego życia, poczuł żal z powodu zmarnowanej przeszłości. Na początku Wielkiego Postu zgłosił się do św. Ambrożego jako katechumen i w Wielką Sobotę w nocy z 24 na 25 kwietnia 387 r. z rąk Ambrożego przyjął chrzest. Miał wówczas 33 lata. Wraz z nim przyjęli chrzest jego syn, Adeodatus, i przyjaciel, Alipiusz.

www.brewiarz.pl/czytelnia/swieci

Po chrzcie Augustyn postanowił wrócić z przyjaciółmi do Afryki, aby prowadzić życie we wspólnocie typu monastycznego, służąc Bogu. Jednakże w Ostii, gdy oczekiwał na wyjazd, niespodziewanie zachorowała jego matka i wkrótce potem zmarła, co zadało sercu syna ogromny ból. Wróciwszy wreszcie do ojczyzny, konwertyta osiadł w Hipponie, by tam założyć klasztor. W tym mieście, położonym na wybrzeżu afrykańskim, został wyświęcony pomimo jego oporów na kapłana w 391 r. i zaczął wieść z kilkoma towarzyszami życie monastyczne, o czym myślał od dawna, dzieląc swój czas między modlitwę, studium

i przepowiadanie. Chciał jedynie służyć prawdzie, nie czuł się powołany do życia duszpasterskiego, ale potem zrozumiał, że Bóg powołał go, by był pasterzem dla innych i w ten sposób przekazywał innym dar prawdy. Cztery lata później, w 395 r., został konsekrowany na biskupa w Hipponie. Pogłębiając studia nad Pismem oraz tekstami tradycji chrześcijańskiej, Augustyn był przykładnym biskupem, niezmiernie pełniąc swą posługę pasterską: kilka razy w tygodniu głosił wiernym słowo Boże, wspomagał ubogich i sieroty, dbał o formację kleru i zajmował się organizacją klasztorów żeńskich i męskich. Krótko mówiąc, dawny retor okazał się jedną z najważniejszych postaci chrześcijaństwa ówczesnej epoki: bardzo aktywnie zarządzając swoją diecezją — co w sposób istotny odbijało się także na życiu obywatelskim społeczeństwa — biskup Hippony przez ponad trzydzieści pięć lat sprawowania swego urzędu wywierał znaczny wpływ na kierowanie Kościołem katolickim w Afryce rzymskiej i ogólniej na chrześcijaństwo swoich czasów, stawiając czoło religijnym tendencjom oraz uporczywym i powodującym podziały herezjom, jak manicheizm, donatyzm i pelagianizm, które zagrażały wierze chrześcijańskiej w Boga jedynego i bogatego w miłosierdzie. Augustyn codziennie powierzał się Bogu, aż do ostatniego dnia swego życia: trawiony gorączką, w sytuacji gdy od prawie trzech miesięcy jego Hippona była oblegana przez najeźdźców Wandali, biskup — jak opowiada jego przyjaciel Posydiusz w *Vita Augustini* — poprosił, by wielkimi literami przepisano Psalmę pokutne i powieszono «kartki na ścianie, tak aby leżąc podczas choroby w łóżku mógł je widzieć i czytać, i płakał rzewnymi łzami» (31, 2). Tak upłynęły ostatnie dni Augustyna, który zmarł 28 sierpnia 430 r., mając niespełna 76 lat.

Benedykt XVI, Audiencja generalna 9.01.2008

Oddalić się od Boga znaczy oddalić się od samego siebie. «A Ty — mówi Augustyn (*Wyznania*, III, 6, 11), zwracając się bezpośrednio do Boga — byłeś bardziej wewnątrz mnie niż to, co we mnie było najbardziej osobiste, a zarazem wyżej nade mną, niż mogłem myślać sięgnąć kiedykolwiek», *interior intimo meo et superior summo meo*; do tego stopnia — dodaje w innym miejscu, wspominając okres poprzedzający nawrócenie — «Ty byłeś tuż przede mną, ja zaś odszedłem nawet i od samego siebie. Nie mogłem siebie odnaleźć. Jakże miałbym znaleźć Ciebie?» (*Wyznania*, V, 2, 2). Właśnie dlatego, że Augustyn pokonał w życiu tę intelektualną i duchową drogę, potrafił ukazać ją w swoich dziełach z tak wielką bezpośredniością, głębią i mądrością, przyznając w dwóch innych sławnych fragmentach *Wyznań* (IV, 4, 9 oraz 14, 22), że człowiek jest «wielkim pytaniem» (*magna quaestio*) i «wielką przepaścią» (*grande profundum*) — pytaniem i przepaścią, którą jedynie Chrystus oświeca i zbawia. I to jest ważne: człowiek, który jest daleko od Boga, jest również daleko od samego siebie, wyobcowany z samego siebie, i może odnaleźć się tylko wtedy, gdy spotka Boga. W ten sposób znajduje również siebie, swoje prawdziwe ja, swoją prawdziwą tożsamość. (...)

W zakończeniu Listu apostoelskiego *Augustinum Hipponensem* Jan Paweł II zapytał samego świętego, co chciałby powiedzieć współczesnym ludziom, i odpowiedział przede wszystkim słowami, które Augustyn napisał w jednym z listów wkrótce po swoim nawróceniu: «Wydaje mi się, że trzeba doprowadzić ludzi do nadziei znalezienia prawdy» (*Epistulae*, 1, 1); tej prawdy, którą jest sam Chrystus, Bóg prawdziwy, do którego skierowana jest jedna z najpiękniejszych i najsłynniejszych modlitw *Wyznań* (X, 27, 38): «Późno Cię ukochałem, Piękności dawna i zawsze nowa! Późno Cię ukochałem! We mnie byłeś, ja zaś byłem na zewnątrz i na zewnątrz Cię poszukiwałem. Sam pełen brzydoty, biegłem za pięknem, które stworzyłeś. Byłeś ze mną, ale ja nie byłem z Tobą. Z dala od Ciebie trzymały mnie stworzenia, które nie istniałyby w ogóle, gdyby nie istniały w Tobie. Przemówiłeś, zawołałeś i pokonałeś moją głuchotę. Zajaśniałeś, Twoje światło usunęło moją ślepotę. Zapachniałeś wokoło, poczułem i chłonę Ciebie. Raz zakosztowałem, a oto łaknę i pragnę; dotknąłeś, a oto płonę pragnieniem Twojego pokoju».

Augustyn spotkał Boga i przez całe swoje życie doświadczał Go tak dalece, że rzeczywistość ta — którą jest przede wszystkim spotkanie z Osobą, z Jezusem — przemieniła jego życie, tak jak przemienia życie ludzi, którzy w każdej epoce doznają łaski spotkania Go. Prośmy Pana, by obdarzył nas tą łaską i dał nam w ten sposób zaznać Jego pokoju.

Benedykt XVI, Audiencja generalna 30.01.2008